

Research Article

አፍልቆች መር አቀራረብ ቃላትን የመማር ተነሳሽነትን ለማሻሻል ያለው አስተዋጽኦ

The effect of production oriented approach on improving vocabulary learning motivation

Tamiru Geleta Merga¹ and Getahun Amare¹

¹Department of Amharic, College of Education and Behavioral Studies, Addis Abeba University, P.O. Box 1176, Addis Abeba, Ethiopia

ARTICLE INFO

Received: 5 March 2026

Revised: 27 July 2026

Accepted: 25 August 2026

Available online: 15 September 2026

KEYWORDS/ቁልፍ ቃላት

አፍልቆች / Production

አፍልቆች መር አቀራረብ / Production-Oriented Approach

ቃላትን የመማር ተነሳሽነት /

Vocabulary learning motivation

የቃላት እውቀት / Vocabulary knowledge

አህጽሮተ ጽሁፍ/ABSTRACT

የዚህ ጥናት ዋና ዓላማ አፍልቆች መር አቀራረብ (Production-Oriented Approach) በቃላት የመማር ተነሳሽነት ላይ ያለውን ተጽዕኖ መፈተሽ ነበር። ጥናቱ አማራጭ እንደሁለተኛ ቋንቋ በሚማሩ የሰባተኛ ክፍል ተማሪዎች ላይ የተካሄደ ከፊል ሙከራዊ የምርምር ንድፍ ነው። ለጥናቱ የአምቦ ሱዳን ሊብን የመጀመሪያ ደረጃ ትምህርት ቤት በቀላል እጣ ናሙና ዘዴ ተመርጧል። በትምህርት ቤቱ ከነበሩት አምስት የሰባተኛ ክፍል ምድቦች መካከል ሁለት ምድቦች በእጣ ናሙና ዘዴ ተመርጠዋል። መረጃዎች በቃላት የመማር ተነሳሽነት የጽሑፍ መጠይቅ አማካይነት በቅድመ-መፈተሻና በድንገረ-ተፈተኝ ከ84 ተማሪዎች ተሰብስበዋል። የተሰበሰቡት መረጃዎች ከተደራጁ በኋላ በገላጭና በድምዳሜያዊ ስታቲስቲክስ፣ በተለይም በነፃ ናሙናዎች ቴ-ቴስት (Independent Samples t-test) ተተንትነዋል። የቃላት የመማር ተነሳሽነት መለኪያ ስኬል የተሳታፊዎችን የተነሳሽነት ደረጃ ለመለካት አገልግሏል። የውጤት ትንተናው እንዳሳየው፣ በአፍልቆች መር አቀራረብ የተማሩት የሙከራ ቡድን ተማሪዎች ከቁጥጥር ቡድን ተማሪዎች ጋር ሲነጻጸሩ በቃላት የመማር ተነሳሽነታቸው ላይ ጉልህ እና በስታቲስቲክስ የተረጋገጠ ልዩነት አሳይተዋል ($t(82) = 30.474, p < .001$)። ይህም አፍልቆች መር አቀራረብ በአንደኛ ደረጃ ተማሪዎች ዘንድ ቃላትን የመማር ተነሳሽነትን ለማሳደግ ውጤታማ የማስተማር አቀራረብ መሆኑን ያመለክታል። በጥናቱ ግኝቶች መሠረት ለትምህርት አሰጣጥ ተግባር ጠቃሚ የሆኑ መደምደሚያዎች፣ ምክረሐሳቦች እና ለወደፊት ጥናቶች ጥቆማዎች ቀርበዋል።

This study aimed to investigate the effect of the Production-Oriented Approach (POA) on students' vocabulary learning motivation. A quasi-experimental research design was employed involving Grade 7 students learning Amharic as a second language. Ambo Sadan Liban Primary School was selected using a simple random sampling technique. From the five Grade 7 classes in the school, two classes were randomly selected to serve as the experimental and control groups. Data were collected from 84 students through a vocabulary learning motivation questionnaire administered during both the pre-test and post-test phases. After being organized, the data were analyzed using descriptive and inferential statistics, specifically an independent-samples t-test. A vocabulary learning motivation scale was used to assess the motivation levels of participants in both groups. The findings revealed a statistically significant difference between the experimental and control groups in favor of the experimental group, indicating enhanced vocabulary learning motivation among students who received instruction through the Production-Oriented Approach ($t(82) = 30.474, p < .001$). The results suggest that the Production-Oriented Approach is an

Corresponding author: tamegele@gmail.com (Merga T.G.)

DOI: <http://doi.org/10.20372/ajids.2026.3002>

effective instructional approach for enhancing vocabulary learning motivation among primary school students. Based on these findings, pedagogical implications, recommendations for classroom practice, and suggestions for further research are presented.

1. መግቢያ

1.1. የጥናቱ ዳራ

የቃላት እውቀት ሰፊ ጽንሰ ሃሳብ ያለው የቋንቋ ትምህርት አንድ ዘርፍ ነው። ኔሽን (2013) እንደዘረዘሩት የቃላት እውቀት በቅርጽ፣ በፍቺና በአጠቃቀም ስር የሚመደቡ ዘጠኝ ዘርፎች አሉት። እነሱም፣ የቃላት አጠራር ቅርጽ እውቀት፣ የቃላት አጻጻፍ ቅርጽ እውቀት፣ የዋና ቃልና ቅጥያዎች እውቀት፣ የቅርጽና የፍቺ እውቀት፣ የጽንሰ ሃሳብና ውክልና እውቀት፣ የፍቺ ዝምድና እውቀት፣ የሰዋስዋዊ ተግባራት እውቀት፣ የቃላት የአብሮ ተሰላፊነት እውቀትና የአጠቃቀም ተለውጦች እውቀት ናቸው። እነዚህ ዝርዝር የቃላት እውቀቶች የሁለተኛ ቋንቋ ተማሪዎችን የማዳመጥ፣ የመናገር፣ የማንበብና የመጻፍ ክህሎቶችን ችሎታ የሚወስኑ ናቸው። ቢሆንም የቃላት ትምህርት እስከአሁን ባለው ሁኔታ እንደሌሎቹ የቋንቋ ትምህርት ይዘቶች በተለያዩ ዘመናት በተከሰቱ የሁለተኛ ቋንቋ ማስተማርያ አቀራረቦች ተገቢ ትኩረት ተሰጥቶታል ማለት አይቻልም (ሪቻርድስና ሬናንድያ፣ 2002፤ ባርክሮፍት፣ 2004፤ ዴካሪኮ፣ 2001)።

ቀደምት የሁለተኛ ቋንቋ ማስተማርያ አቀራረቦች ቃላትን ለተመሰረቱበት አላማና ለተከራካሪው የቋንቋ ትምህርት ይዘቶች በደጋፊነት ከማዋል ባለፈ በቀጥታ ቃላትን ለማስተማር የጣሩበት መንገድ ዝቅተኛ ነበር። ይህም የሆነበት ምክንያት የአብዛኛዎቹ አቀራረቦች አቀንቃኝ የነበሩ የተግባራዊ ስነልሰን ባለሙያዎች የቃላት እውቀት ከሌሎች የቋንቋ ይዘቶች ጋር ተፈጥሯዊ በሆነ መንገድ አብሮ ያድጋል የሚል እምነት ስለነበራቸው ነው (ካርተርና ኑናን፣ 2001)።

ከዚህ ሃሳብ በተቃራኒ የቃላት ትምህርት የተሻለ የሚሆነው ራሱን ችሎ እንደአንድ ይዘት ሲቀርብ ነው፤ የሚሉ የቋንቋ ተመራማሪዎችና መምህራን አሉ። ለምሳሌ ውጤታማ የቃላት ማቅረቢያዎችን ለመለየት በተደረጉ ጥናቶች ከእያንዳንዱ ተማሪ የመማር ጥረት አንጻር የሚመሰረቱ በርካታ የቃላት ትምህርት ማቅረቢያዎች ተዋውቀዋል። ከማቅረቢያዎቹ መካከል በአውድ ማቅረብ፣ በፍቺ ዝምድና ማቅረብ፣ የቃላት የእርባታና የምስረታ ሂደትን መሰረት በማድረግ ማቅረብ፣ ድርብ ቃላትን ለመረዳትና ለማፍለቅ በሚያስችል ስልት ማቅረብ፣ ቃላትን ከቋንቋ ክህሎች ጋር በማቀናጀት ማቅረብ፣ ቃላትን በመዝገበ ቃላት አስደግፎ ማቅረብ እንዲሁም ቃላትን ግልጽ በሆነ መመሪያ ማቅረብ በዋናነት ይጠቀሳሉ። እነዚህ የቃላት ትምህርት ማቅረቢያዎች ተማሪዎች በደረጃቸው ሊያውቁቸው የሚገባቸውን ቃላት በመፈለግ፣ ቃላቱን አስቀድሞ በማስተዋወቅ፣ የቃላቱን ጥልቅ እውቀቶች በማብራራትና በሚታወቁ ቃላት ተግባራትን በማጎልበት በግልጽ (explicit) ያስተምራሉ (ሲል፣ 1991)። በሌላ በኩል ሃንትና ቤልጋር (2002) እስከአሁን የተቃኙትን የቃላት ማቅረቢያ መንገዶች አንድ ላይ በማቀናጀት ቃላትን በግልጽ (explicit) እና በስፍን (implicit) አቀራረቦች ጥምርታ ማስተማር ተገቢ እንደሆነ አብራርተዋል።

የዚህ ጥናት ትኩረት በሆነው አፍልቆት መር አቀራረብ የቃላት ትምህርት በመምህር እገዛ “ቋንቋን በመማርና በመገልገል ውህደት” የማስተማር መርህ መሰረት ይቀርባል (ዌን፣ 2014)። ሊና ሺ (2016) እንዳብራሩት በአፍልቆት መር አቀራረብ የቃላት ትምህርት በተለያዩ አውዶች በታቀደና ባልታቀደ መንገድ ይቀርባል። በሌላ አገላለጽ በአፍልቆት መር አቀራረብ አዳዲስ ቃላትን እየመረጡ ማጥናት ብቻ ሳይሆን በተለያዩ ተግባራትና ክንዎች ውስጥ የቃላቱን ጽንሰሃሳብና አገልግሎት በማገናኘት መገልገልንም ይጨምራል።

አፍልቆት መር አቀራረብ የተመሰረተው ለቋንቋ ትምህርት ከግብአትና ከአፍልቆት የሚሻለው የቱ እንደሆነ ለማሳየት በምርምር ውጤቶች ላይ በመመስረት ሲንጸባረቅ በነበረ ክርክር ምክንያት ነው። ለዚህም የቋንቋ ለመዳ ሂደትን አስመልክቶ በክራሽን (1982) በሚረዱት የግብአት መላምት (comprehensible input hypothesis) እና በስዌይን (1985) በሚረዱት የአፍልቆት መላምት (comprehensible output hypothesis) መካከል የተነሱ የመከራከሪያ ሃሳቦች በምሳሌነት ይጠቀሳሉ።

ክራሽን (1982) እና ስዌይን (1985) የቋንቋ ለመዳ ሂደትን በተመለከተ የሚያቀርቡት ሀሳብ አንድነትና ልዩነት አለው። ከአንድነቱ ስንነሳ ሁለቱም የቋንቋ ለመዳ ረጅም ሂደት እንዳለው ያምናሉ። የተማሪዎች የቋንቋ ለመዳ አድጓል የሚባለው ተማሪዎች ከአንድ የቋንቋ ችሎታ ወደሌላ ከፍተኛ የቋንቋ ችሎታ ሲሸጋገሩ ነው፤ በሚለውም ተመሳሳይ አቋም አላቸው። ነገር ግን ክራሽን (1982) ከአንድ የቋንቋ ችሎታ ወደሌላ የቋንቋ ችሎታ የሚታደገው፣ አንድን ታካይ የቋንቋ ችሎታ ሙሉ በሙሉ በመረዳት ወደቀጣዩ

የቋንቋ ችሎታ መሸጋገር ሲቻል እንደሆነ ያብራራሉ። ስዌይን (1985) ደግሞ የቋንቋ ተማሪዎች የሚቀርብላቸውን ግብአት ሙሉ በሙሉ መረዳት ሳይጠበቅባቸው ወደቀጣዩ የቋንቋ ችሎታ መሸጋገር የሚችሉበት ሁኔታ ይኖራል፤ በማለት ተቃራኒ ሀሳብ ያቀርባሉ።

ከዚህ አንጻር ስዌይን የክራሽንን (1982) የሚረዱት የግብአት መላምትን ቀጥሎ በቀረቡት ማስረጃዎች በመሞገት የሚረዱት የአፍልቆት መላምት ሀሳብን አራምደዋል። ስዌይን (1985) እንደገለጹት በተመሳሳይ ሁኔታና እድሜ የሚገኙ ተማሪዎች የሚረዱት ተመሳሳይ ግብአት ሲሰጣቸው፣ ለምን የተለያዩ የቋንቋ ችሎታ ሊኖራቸው እንደሚችል ክራሽን መልስ ሊሰጡ አልቻሉም። እንዲሁም ተማሪዎች አንድ የቀረበ ግብአትን ሳይረዱት የሚቀርቡበት አጋጣሚ ሊኖር ይችላል። ስለዚህ ከአንድ የቋንቋ ችሎታ ወደሌላ ከፍተኛ የቋንቋ ችሎታ የሚደረገው ሽግግር የሚቋረጥበት አጋጣሚ ይኖራል ማለት ነው። ይህም አንድን ግብአት የመረዳት ሂደት ኡደታዊ እንጂ መስመራዊ እንዳልሆነ ያመለክታል። በሌላ አገላለጽ ግብአት በአጸምሮ ከተገናዘበ በኋላ ወደአፍልቆት እንደገና ከአፍልቆት ወደግብአት እንደሚሸጋገር ስዌይን (1985) በማስረዳት ለቋንቋ ለመዳ የሚሻለው መስመራዊው የሚረዱት የግብአት መላምት ሳይሆን ኡደታዊው የሚረዱት የአፍልቆት መላምት እንደሆነ ይከራከራሉ።

ለአፍልቆት ትኩረት በመስጠት ለቋንቋ ክሂሎች፣ ለሰዋስውና ለቃላት ማስተማሪያነት መገልገል ጠቃሚ እንደሆነ የቀደምትና የቅርብ ጊዜ ጥናት ውጤቶች አመልክተዋል። ከሚረዱት የአፍልቆት መላምት አንጻር በቃላት ትምህርት ላይ በማተኮር የተካሄዱ የሁለተኛ ቋንቋ ትምህርት ጥናቶች ለምሳሌ ኬሊ (1992) በቃላት ትምህርት ወቅት የቃላትን እውቀት በተለያዩ ስልቶች አማካይነት ማፍለቅ ቃላቱ በትውስታ ቋት እንዲመዘገቡና ሲያስፈልጉም በማስታወስ ለመጠቀም በማስቻል ረገድ ሚናው ጉልህ እንደሆነ አብራርተዋል። በተጨማሪም ዴ ላ ፎንቴ (2002) ባካሄዱት ጥናት ተማሪዎች በአፍልቆት መር አቀራረብ ቃላትን ሲማሩ የቃላት እውቀታቸውና ቃላትን አስታውሶ የመገልገል ችሎታቸው እንደሚያድግ አሳይተዋል። ሌላው ማሬን (2012) በሰሩት ጥናት አፍልቆት የተማሪዎችን ቃላትን የማስታወስ አቅምን የመጨመርና በቋንቋ መዋቅር ረገድ ያለባቸውን ጉድለት እንዲለዩ የማድረግ አዎንታዊ ተጽእኖ እንዳለው ገልጸዋል። ዌን (2015) ከላይ የቀረበውን የመከራከሪያ ሀሳብ እና የቀደምት ጥናት ውጤቶችን በማጤን አፍልቆት መር አቀራረብ የተሰኘ የቋንቋ ትምህርት ይዘቶችን ማቅረቢያ ሀሳብ ወጥነዋል። የአቀራረቡን መርሆችን፣ ንድፈሃሳቦችንና የማስተማሪያ ቅደም ተከተሎችንም አገልጥተዋል።

በዚህ መሰረት አፍልቆት መር አቀራረብ ሶስት ዘርፎች አሉት። እነዚህም የማስተማር መርህ፣ የማስተማር መላምት እና የማስተማር ቅደም ተከተልናቸው። በማስተማር መርህ ስር ያሉት የመማር ተኮር መርህ (learning-centered principle)፣ መማርና በቋንቋ መገልገልን የማቀናጀት መርህ (learning-using integration principle) እና የሁሉን አቀፍ ትምህርት መርህ (whole-person education principle) ናቸው። በማስተማር መላምት ስር ደግሞ ውጽኦት መር መላምት (output-driven hypothesis)፣ ግብዓትን የማስቻል መላምት (input-enabling hypothesis) እና መርጦ የመማር መላምት (selective-learning hypothesis) አሉ። እንዲሁም በማስተማር ቅደም ተከተል ስር ማነሳሳት (motivating)፣ ማስቻል (enabling) እና መመዘን (assessing) ይካተታሉ (ዌን፣ 2015)።

ከአፍልቆት መር አቀራረብ ሶስት የማስተማር ቅደም ተከተሎች መካከል የመጀመሪያው ማነሳሳት ወይም ተነሳሽነት ነው። የማነሳሳት እርከን አላማ ተማሪዎች አስቀድመው በአፍልቆት አማካኝነት ቃላትን ሲማሩ ተነሳሽነታቸው ከፍ እንዲል በማድረግ፣ ጠንካራና ደካማ ጎናቸውን ላይተው በቀጣዩ የማስቻል እርከን በትጋት እንዲማሩ መርዳት ነው (ዌን፣ 2008፤ ዌን፣ 2018)። ከዚህ ጋር በተገናኘ ተነሳሽነት በቃላት ትምህርት ላይ ያለውን አስተዋጽኦ ከተመለከቱ ጥቂት ምርምሮች መካከል የጸንግና ስቺሚት (2008) ምርምር ተጠቃሽ ነው። ጸንግና ስቺሚት (2008) ስድስት ቃላትን የመማር ተነሳሽነት ተላውጦዎችን አቅርበዋል። እነሱም ቅድመ ተገማች የቃላት መማር ልምድ (initial appraisal of vocabulary learning experience)፣ በራስ መር ቃላትን የመማር ብቃት (Self-regulating Capacity in Vocabulary Learning)፣ ስልታዊ የቃላት መማር ተሳትፎ (Strategic vocabulary learning involvement)፣ የቃላት መማርያ ብልሃቶችን መገልገል (Mastery of vocabulary learning tactics)፣ የቃላት እውቀት (Vocabulary Knowledge)፣ ድህረ ተገማች የቃላት መማርያ ስልቶች (Postappraisal of Vocabulary Learning Tactics) ናቸው።

ከላይ የቀረቡት የቃላት መማር ተነሳሽነት ተላውጦዎች በሰፋፊ ሶስት ደረጃዎች ይከፈላሉ። እነሱም፡- ቅድመድርጊት፣ ጊዜ ድርጊትና ድህረድርጊት ናቸው። ቅድመድርጊት የተነሳሽነት ምርጫ የሚደረግበት ደረጃ ሲሆን ተነሳሽነት የሚቀሰቀስበት ነው። ሁለተኛው የድርጊት ደረጃ ትእዛዝ የማስተላለፍ ተግባርን ይወጣል። ተግባሩም በቅድመድርጊት የተቀሰቀሰን ተነሳሽነት መቆጣጠር እና መጠበቅ ነው። ድህረድርጊት ደረጃ ደግሞ ተነሳሽነትን መልሶ የሚፈትሽ ሆኖ ተማሪዎች በቀጣይ የሚያጋጥማቸው ተመሳሳይ ትምህርት በስኬት እንዲወጡ ፍላጎታቸው ላይ ተጽእኖ በማሳደር የመማር ሂደታቸውን

እንዲገመገሙ የሚረዳ ነው። በዚህ መሰረት አፍልቆት መር አቀራረብ የቃላት እውቀትን በአፍልቆት-ግብአት-አፍልቆት ስነትምህርታዊ አቅጣጫ ያቀርባል። የቃላት መማር ተነሳሽነትን ከፍ ለማድረግም የቃላት ትምህርትን በአፍልቆት በመጀመር በአፍልቆት ያጠናቅቃል።

ከዚህ አንጻር ይህ ጥናት አፍልቆት፣ መማር እና ተነሳሽነት ላይ በሚያተኩረው በአፍልቆት መር አቀራረብ መማር በኢ-አፍፈት የአንደኛ ደረጃ የአማርኛ ቋንቋ ተማሪዎች ቃላትን የመማር ተነሳሽነት ላይ ያሚያደርሰውን ተጽእኖ ፈትሷል።

1.2. የጥናቱ አነሳሽ ምክንያት

በተግባቦት ሂደት አፍ ባልፈቱበት ቋንቋ ሀሳብን ለመግለጽ የሚያስችሉ ቃላትን አፍልቆ መገልገል አለመቻል የሁለተኛ ቋንቋ ተማሪዎች ከሚያጋጥሟቸው ችግሮች ብልጫውን ይይዛል። ይህን ጉዳይ በተመለከተ ካርተርና ኑናን (1991፣ 47) እንዳብራሩት የቃላት እውቀት ውስንነት በቋንቋ ትምህርትም ሆነ በሌሎች የትምህርት አይነቶች ስኬት ላይ መሰናክል ይሆናል። ስለዚህ የሁለተኛ ቋንቋ ተማሪዎች በሚማሩት ቋንቋ መገልገል እንዲችሉና የተሳካ ተግባቦት እንዲያደርጉ ቃላትን የመማር ተነሳሽነታቸው ማደግ ይኖርበታል። ከዚህ ጋር በተገናኘ የቃላት ትምህርት ሂደትን ለመረዳት ከቃላት ፍቺና መሰል ጉዳዮች ባለፈ የሁለተኛ ቋንቋ ተማሪዎች መማር ላይ ተጽእኖ የሚያደርሱ ጉዳዮች ላይ ማተኮር ያስፈልጋል። ለምሳሌ ተነሳሽነት በቋንቋ ትምህርት ውጤት ላይ ተጽእኖ በማድረስ ጉልህ ሚና እንዳለው ይጠቀሳል። ከዚህ በመነሳት ተነሳሽነት የቃላት ትምህርት ውጤት ላይ ተጽእኖ ያደርሳል ቢባል ምክንያታዊ ይሆናል ማለት ነው። ቢሆንም እስካሁን ባለው ሁኔታ ተነሳሽነት በቃላት ትምህርት ውጤት ላይ የሚያደርሰውን አምናታዊም ይሁን አሉታዊ ተጽእኖ በንድፈሃሳብም ሆነ በምርምር በቀጥታና በበቂ ሁኔታ ለማብራራት የሞከሩ ጥናቶች ጥቂት ናቸው (ላውፈርና ሁልስቲን፣ 2001)።

በዚህ መሰረት አፍልቆት መር አቀራረብን በተመለከተ በአማርኛ ቋንቋ ትምህርት የቀረቡ ጥናቶች አጥኚውን ባያጋጥሙትም በውጪ ቋንቋ ከቀረቡት መካከል ለጥናቱ ተላውጦዎች ቀረቤታ ያላቸው የሊና ሊ (2020) እና የዛንግ (2017) ጥናቶች ተዳሰዋል። ሊና ሊ (2020) ባካሄዱት ጥናት የኮሌጅ የእንግሊዘኛ ቋንቋ ተማሪዎች በአፍልቆት መር አቀራረብ ሲማሩ የማንበብንና የመጻፍን የመማር ተነሳሽነት በጉልህ እንዳልተሻሻለ አመልክተዋል። ዛንግ (2017) ደግሞ በሁለት ሳምንታት የትግበራ መርሃግብር በካሄዱት ጥናት አፍልቆት መር አቀራረብ የተማሪዎችን መጻፍን የመማር ተነሳሽነት በጉልህ እንዳሳደገ ገልጸዋል። የዚህ ጥናት ነጻ እና ጥገኛ ተላውጦዎች የተዳሰሱት ጥናቶች ካነሱት ተላውጦዎች ጋር ይመሳሰላሉ። ነገርግን ከክሂል አኳያ የፈተኞች የቃላት እውቀትን የመማር ተነሳሽነት ሳይሆን የአንብቦ መረዳትና የመጻፍ ክሂሎችን የመማር ተነሳሽነት ስለሆነ ከዚህ ጥናት ይለያሉ። ጥናቶቹ እርስበርሳቸው ሲነጻጸሩ ደግሞ ባተኮሩባቸው ተማሪዎች፣ በጥገኛ ተላውጦዎችና ባስመዘገቡት ውጤት የተለያዩ ሆነው ተገኝተዋል።

ከላይ የተዳሰሱት ጥናቶች ትኩረት ያልሰጧቸው ክፍተቶች የሚከተሉት ናቸው።

1. የሁለተኛ ቋንቋ ተማሪዎች ዋናው ችግር አፍልቆት እንደመሆኑ መጠን በተዳሰሱት ጥናቶች የተተገበሩት አቀራረቦች አፍልቆት ላይ ያተኮሩ አልነበሩም፤
2. የተዳሰሱት ጥናቶች ትኩረት የቋንቋ ክሂሎች ላይ እንጂ የቃላት መማር ተነሳሽነት አልነበረም፤
3. የተዳሰሱት ጥናቶች ከቃላት እውቀት ዝርዝሮች መካከል የቃላት ፍቺ ላይ እንጂ የቃላት ቅርጽና የአጠቃቀም ተላውጦዎች ላይ እምብዛም አልተከሩም፤
4. የተዳሰሱት ጥናቶች በአማርኛ ቋንቋ አውድ የተካሄዱ ጥናቶች አይደሉም፤

በዚህ መሰረት “አፍልቆት መር አቀራረብ አማርኛን እንደሁለተኛ ቋንቋ የሚማሩ የሰባተኛ ክፍል ተማሪዎችን ቃላትን የመማር ተነሳሽነታቸውን ለማሻሻል አስተዋጽኦ አለውን?” በማለት ጥያቄ በማንሳት “አፍልቆት መር አቀራረብ አማርኛን እንደሁለተኛ ቋንቋ የሚማሩ የሰባተኛ ክፍል ተማሪዎችን ቃላትን የመማር ተነሳሽነታቸውን ለማሻሻል አስተዋጽኦ የለውም።” የሚል አልቦ መላምት አቅርቧል። ከዚህ አኳያ የጥናቱ አላማ አፍልቆት መር አቀራረብ አማርኛን እንደሁለተኛ ቋንቋ የሚማሩ የሰባተኛ ክፍል ተማሪዎችን ቃላትን የመማር ተነሳሽነትን ለማሻሻል ያለውን አስተዋጽኦ መፈተሽ ነው።

ይህ ጥናት የሚከተሉት ጠቀሜታዎች ይኖሩታል። አንደኛ፣ መምህራን የአፍልቆት መር አቀራረብ የቃላትን የመማር ተነሳሽነትን ለማሳደግ የሚኖረውን አስተዋጽኦ ተገንዝበው ለተማሪዎቻቸው የቃላት እውቀት ትምህርትን በአፍልቆት መር እንዲያቀርቡ አቅጣጫ ሊጠቁም ይችላል። ሁለተኛ፣ የስርአተ ትምህርት ባለሙያዎች ለአፍልቆት መር አቀራረብ ትኩረት ሰጥተው የመርሃትምህርት፣ የመማሪያ መጽሀፍና የመምህር መምሪያ እንዲያዘጋጁ መረጃ በማቀበል ሊረዳ ይችላል። በተጨማሪም ለወደፊት አፍልቆት መር አቀራረብን በተመለከተ ጥናት ለሚያካሂዱ ተመራማሪዎች የመነሻ ሃሳብ ሊጠቁም ይችላል።

2. የጥናቱ ንድፍ እና የአጠናገን ዘዴ

ጥናቱ ከፊል ሙከራዊ ጥናት (Quasi-experimental) ላይ የተመሰረተ የሁለት ቡድኖች (የቁጥጥርና የሙከራ) ቅድመትምህርት እና ድህረትምህርት ፍትነታዊ የምርምር ንድፍ (two groups pretest posttest design) ተግባራዊ አድርጓል።

2.1. የጥናቱ ናሙና አመራረጥ

2.1.1. የትምህርትቤት አመራረጥ

በአምቦ ከተማ አስተዳደር ውስጥ ሰባት የመጀመሪያ ደረጃ የመንግስት ትምህርትቤቶች ይገኛሉ። ከእነዚህ ትምህርትቤቶች መካከል በአመቺ የናሙና አመራረጥ (Convenience Sampling) አምቦ ሰደን ሊበን የመጀመሪያ ደረጃ ትምህርትቤት ተመርጧል። አመቺ ናሙና ተግባራዊ የተደረገበት ምክንያቶች ሁለት ናቸው። የመጀመሪያው፤ ከፊል ሙከራዊ የጥናት ንድፍ ረዘም ያለ ጊዜ ከመፈለጉ አኳያ በአመቺ የጥናት አካባቢና ትምህርትቤት ጥናቱን ለማከናወን ሲባል ነው። ሁለተኛው ደግሞ አጥኝው አካባቢውንና ትምህርትቤቱን በስራና በነዋሪነት ስለሚያውቀው ይህን ምቹ ሁኔታ በመጠቀም ጥናቱን በአግባቡ ለመተግበር ነው።

2.1.2. የክፍል ደረጃና የተተኪሪ ተማሪዎች አመራረጥ

የጥናቱ ተተኪሪዎች በአምቦ ሰደን ሊበን የመጀመሪያ ደረጃ ትምህርት ቤት በ2017 ዓ.ም ትምህርታቸውን የተከታተሉ አማርኛ ቋንቋን እንደሁለተኛ ቋንቋ የተማሩ የሰባተኛ ክፍል ተማሪዎች ናቸው። ሰባተኛ ክፍል የተመረጠው በአላማ ተኮር የናሙና አመራረጥ (Purposive sampling method) ዘዴ ነው። ከአምቦ ሰደን ሊበን የመጀመሪያ ደረጃ ትምህርትቤት ውስጥ በ2017 ዓ.ም ሰባተኛ ክፍል ሲማሩ ከነበሩ አምስት ምድቦች መካከል በአንድ መምህር ሲማሩ ከነበሩ ሁለት ምድብ ተማሪዎች (7A፣ 7B) ተለይተዋል። የ7A ተማሪዎች ብዛት 62፣ የ7B ተማሪዎች ብዛት 65 በአጠቃላይ 127 ነበር። ከሁለቱ ምድብ ተማሪዎች መካከል በአማርኛ ቋንቋ አፍፈት ተማሪዎች ካሉ በጽሁፍ መጠይቁ ክፍል አንድ ለማጣራት ጥረት ተደርጎ ከ127 ተማሪዎች መካከል የ84 ተማሪዎች የጽሁፍ መጠይቅ ውጤት ብቻ ተተንትኗል። በትንተናው መሰረት ከሁለቱ ምድቦች መካከል ቃላትን የመማር ተነሳሽነት ውጤት የ7A እና የ7B ምድቦች ተመጣጣኝ ሆኖ ስለተገኘ ሁለቱ ምድቦች በአላማ ተኮር የናሙና ዘዴ (purposive sampling method) ተመርጠዋል። በመሆኑም እነዚህ ሁለት ምድቦች በቀላል እጥ ጥጥር ዘዴ (simple random sampling method) 7A የሙከራ ቡድን፣ 7B የቁጥጥር ቡድን ሆነው ተለይተዋል።

2.1.3. የመምህር አመራረጥ

በትግበራው ሂደት በጥናቱ ውጤት ላይ ተጽእኖ ከሚፈጥሩ ተላውጦዎች መካከል የመምህር ተላውጦ ነው። ከተላውጦዎቹ መካከል ለምሳሌ የመምህር ብቃትን፣ ተነሳሽነትንና የአተገባበር ልዩነትን ለመቆጣጠር ተሞክሯል። ለዚህ ሲባልም በትምህርት ቤቱ የደረጃው አማርኛ ቋንቋን ሁለት ምድብ ከሚያስተምሩ ፍላጎት ካላቸው መምህራን መካከል በእጥ አንድ መምህር በመምረጥና ስለአፍልቆት መር አቀራረብ በአጥኝው በተዘጋጀ ማንዋል በማሰልጠን ትግበራውን እንዲያካሂዱ ተደርጓል።

2.2. የመረጃ መሰብሰቢያ መሳሪያ

2.2.1. የጽሁፍ መጠይቅ

የጽሁፍ መጠይቁ አላማ የአፍልቆት መር አቀራረብ በተማሪዎች ቃላትን የመማር ተነሳሽነት አመለካከት ላይ የሚያመጣውን ተጽእኖ ለመፈተሽ ነው። ቃላትን የመማር ተነሳሽነት የጽሁፍ መጠይቅ የተዘጋጀው ጸንግ እና ስቺሚት (2008) ቃላትን የመማር ተነሳሽነት ሞዴሎችን መሰረት በማድረግ ነው። ሞዴሉ በቅድመድርጊት፣ በድርጊት እና በድህረድርጊት ሶስት የተነሳሽነት ደረጃዎች ስር የሚካተቱ ስድስት ምድቦች መካከል በአምስቱ የተካተቱትን 30 ተላውጦዎችን ይዟል። የተላውጦዎቹ ትኩረት ተማሪዎች ቃላትን ለመማር ያላቸውን የተነሳሽነት አመለካከት እንዲገልጹ ማድረግ ነበር፤ አዘጋጃቸውም በሊከርት ፎርማት መሰረት ነው። ሁሉም የጽሁፍ መጠይቁ ጥያቄዎች (አረፍተኛ) ከዝቅተኛው 1 (በጣም አልስማማም) እስከከፍተኛው 5 (በጣም እስማማለሁ) ድረስ በሊከርት ፎርማት አምስት የስምምነት መወሰኛ ስኬሎች አሏቸው። በዚህም መሰረት የጥናቱ ተተኪሪዎች ለእያንዳንዱ ጥያቄ (አረፍተኛ) ከቀረቡት አማራጮች መካከል ለእነሱ እውነት የሆነውን (እነሱን በትክክል የሚገልጽውን) አንዱን በመምረጥ በቁጥሩ ስር የራዊት “✓” ምልክት በማድረግ መጠይቁን እንዲሞሉ ተደርጓል። ይህን የተማሪዎችን ቃላትን

የመማር ተነሳሽነትን ለመለካት ሲባል የተዘጋጀው የጽሁፍ መጠይቅ በሙከራው ጥናት ጊዜ ሁለቱም የጥናቱ ተሳታፊ ቡድኖች በቅድመትምህርትና በድህረትምህርት ወቅት እንዲሞሏቸው ተደርጓል። መጠይቁ ለእያንዳንዳቸው ከታደለ በኋላ ጥያቄዎችን በጥንቃቄ እንዲሞሉ ተደርጓል። በዚህ መልኩ በቅድመትምህርት ጊዜ መጠይቁን ለመሙላት 45:00 (አርባ አምስት) ደቂቃ ወስዷል፤ በድህረትምህርት ጊዜ የጽሁፍ መጠይቁን ለመሙላት ተመሳሳይ ጊዜ ወስዷል።

2.2.2. የማስተማሪያ መሳሪያ አዘጋጃጀት

በትግበራ ወቅት ቃላትን ለማስተማር በሰባተኛ ክፍል በተዘጋጀው የመማሪያ መጽሀፍ ላይ የተካተቱት የቃላት ትምህርት ይዘቶች ስራ ላይ ውለዋል። ጉህ (2003፣ 1-26) እንደገልጹት በሙከራዊ ምርምር አሉታዊ ተጽዕኖ ከሚያሳድሩ ተላውጦዎች መካከል ተጠቃሾች የማስተማሪያ መሳሪያው ተገቢነት፣ ክብደትና ቅለት ናቸው፤ ለዚህም ትግበራው በተማሪዎች ውጤት የሚያመጣውን ለውጥ ለማረጋገጥ በተተኪ የክፍል ደረጃው ስርአተትምህርት ውስጥ ያሉ የቃላት ትምህርትን ይዘቶች መገልገል እንደሚገባ ታምኖበታል። በዚህ ጥናት አዲስ የማስተማሪያ ይዘቶች በአጥኚው ከሌሎች ምንጮች ቢዘጋጁ የተማሪዎችን ደረጃና ችሎታ መመጠናቸውን ለማረጋገጥ አስችጋሪ ይሆናል። በመሆኑም፣ በመምህር መምሪያና በተማሪ መጽሀፍ መሠረት ለማስተማሪያነት ከቀረቡት ውጪ ሌሎች የቃላት ትምህርት ይዘቶችን መገልገል አስፈላጊነት የለውም፣ በሚል ሀሳብ ነው። ከዚህ አንጻር የሙከራ ቡድኑ ተተኪዎች በአፍልቆት መር አቀራረብ የቃላት እውቀትን የተማሩ ሲሆን የቁጥጥር ቡድኑ ተተኪዎች ደግሞ በተማሪ መጽሃፍና በመምህር መምሪያ ላይ በተገለጸው አቀራረብ መሰረት የቃላት ትምህርት መልመጃዎችንና ተግባራቱን ተምረዋል።

2.2.3. የጽሁፍ መጠይቅ የተገቢነትና የአስተማማኝነት ግምገማ

የጽሁፍ መጠይቁን ተገቢነትና አስተማማኝነት ለመፈተሽ ጥናቱ ከመካሄዱ በፊት ከአምቦ ሰደን ሊባን የመጀመሪያ ደረጃ ትምህርትቤት ሰባተኛ ክፍል የሚያስተምሩ የመጀመሪያ ዲግሪ ያላቸው ሁለት መምህራን፣ ከአምቦ ዩኒቨርሲቲ ሁለት የስነልቦና ባለሙያዎች፣ ከአዲስ አበባ ዩኒቨርሲቲ አማርኛ ትምህርት ክፍል በምርምር ልምድ ያካበቱ አንድ መምህር እና አማካሪ መምህር በአጠቃላይ ስድስት ባለሙያዎች እንዲገመግሙት ተደርጓል። በዚህም የጽሁፍ መጠይቁን ተገቢነት ከፍ ለማድረግ ተሞክሯል። ከባለሙያዎች የተገኘውን መረጃ መሰረት በማድረግም መጨመር ያለባቸው ተጨምረዋል፤ መሻሻል ያለባቸው ተሻሻለዋል፤ መወገድ ያለባቸው ተወግደዋል፤ እንዲሁም የአሻሚነት ባህርይ የታየባቸው ተብራርተው ግልጽ ተደርገዋል። በተጨማሪም የጽሁፍ መጠይቅ ለሙከራው ጥናት መረጃዎችን ለመሰብሰብ ከመዋሉ በፊት በጥናቱ የሚይዛቸው 58 የሰባተኛ ክፍል ተማሪዎች እንዲሞሉት ተደርጎ አስተማማኝነቱ በክሮምባህ አልፋ ተሰልቷል፤ ውጤቱም $\alpha = .86$ ሆኗል። በዚህም የጽሁፍ መጠይቅ አስተማማኝ እንደሆነ በመታወቁ የጥናቱ መረጃዎች ተሰብስበውበታል።

2.3. የመረጃ አተናተን ዘዴ

የዚህ ጥናት መረጃ ከቁጥጥር ቡድኑና ከሙከራ ቡድኑ በጽሁፍ መጠይቅ ተሰብስቧል። ከዚያም በቅድመትምህርትና በድህረትምህርት በእያንዳንዱ ጥገኛ ተላውጦ አኳያ በሁለቱ ቡድኖች መካከል ጉልህ የስታቲስቲክስ ልዩነት መኖሩን ወይም አለመኖሩን ለመፈተሽ ሲባል መረጃዎች በነጻ ናሙናዎች ቲ-ቴስት (independent sampling t-test) ተተንትነዋል። በተመሳሳይም ነጻ ተላውጦው በጥገኛ ተላውጦው ላይ ያሳደረው የተጽእኖ መጠንም (effect size) በኮህን ዲ (Cohen's d) ተሰልቷል፤ በሙዶጅስ (2004) የተጽእኖ እርከን መሰረት በኮህንስ ዲ (Cohen's d) የተገኘው የተጽእኖ መጠን፣ ከ 0 - 0.20 ደካማ፣ ከ 0.21 - 0.50 መጠነኛ፣ ከ 0.51 - 1.00 መካከለኛ እንዲሁም ከ 1.00 በላይ ጠንካራ በማለት ተወስኗል።

2.4. የጥናቱ ሂደት

ከትግበራ በፊት የምርምርና የቁጥጥር ቡድን ተተኪዎች አንድ ዓይነት ቅድመትምህርት ቃላትን የመማር ተነሳሽነት የጽሁፍ መጠይቅ ሞልተዋል። መረጃዎች ተተንትነው ከትግበራ አስቀድሞ ቃላትን ከመማር ተነሳሽነት አኳያ በሁለቱ ቡድኖች መካከል ጉልህ የስታቲስቲክስ ልዩነት እንደሌለ ከታወቀ በኋላ ትግበራው ተካሂዷል። ትግበራው የተካሄደውም፣ የምርምር ቡድኑ ተተኪዎች በአፍልቆት መር አቀራረብ፣ የቁጥጥር ቡድኑ ተተኪዎች ደግሞ በተማሪ መጽሃፍና በመምህር መምሪያው ላይ በተመለከተው መሰረት የቃላት እውቀትን እንዲማሩ በማድረግ ነው። በዚህ መንገድ ትግበራው የተከናወነው እያንዳንዱ ቡድን ለ32 ክፍላጊዜያት እዲማሩ በማድረግ ነው። ትግበራው እንደተጠናቀቀም የሁለቱ ቡድን ተተኪዎች አንድ ዓይነት ቃላትን የመማር ተነሳሽነት የጽሁፍ መጠይቅ ሞልተዋል። በመጨረሻም በጽሁፍ መጠይቅ የተሰበሰቡት መረጃዎች በገላጭና

በድምዳሜያዊ ስታቲስቲክስ ተተንትነው በሁለቱ ቡድኖች መካከል ቃላትን የመማር ተነሳሽነት ውጤት በተመለከተ ጉልህ አስተዋጽኦ መኖር አለመኖሩ ተፈትሏል።

3. የጥናቱ የውጤት ትንተና እና ማብራሪያ

3.1. የጥናቱ ውጤት ትንተና

ከሁለቱ ቡድኖች በቅድመትምህርት ቃላትን ከመማር ተነሳሽነት የጽሁፍ መጠይቅ የተሰበሰቡት ውጤቶች በነጻ ናሙና ቲ-ቴስት ተፈትሸዋል፤ ውጤቶችም በሰንጠረዥ 1 ላይ ተመልክተዋል።

ሰንጠረዥ 1. የቅድመትምህርት ቃላትን የመማር ተነሳሽነት ውጤቶች ፍተሻ በነጻ ናሙና ቲ-ቴስት

ቡድን	ናሙና	አማካይ ውጤት	መደበኛ ልዩይት	የቲ-ዋጋ	የነጻነት ደረጃ	ጉልህነት ደረጃ
ቡድን 1	42	42.36	8.343	.166	82	.869
ቡድን 2	42	42.10	5.963			

* $p < 0.05$

ሰንጠረዥ 1 እንደሚያመለክተው በቅድመትምህርት ቃላትን የመማር ተነሳሽነት አማካይ ውጤት አኳያ ቡድን 1 ከቡድን 2 በ0.26 ይበልጣል፤ በመደበኛ ልዩይትም እንዲሁ በ2.38 ይበልጣል። በሁለቱ ቡድኖች የቅድመትምህርት ቃላትን የመማር ተነሳሽነት ውጤቶች መካከል ያለው ይህ ልዩነት በስታቲስቲክስ ጉልህ መሆኑ ወይም አለመሆኑ በነጻ ናሙና ቲ-ቴስት ተፈትሏል። ውጤቱም $t(82) = .166$, $P = .869$ ከትግበራ አስቀድሞ ቡድኖቹ በቃላት መማር ተነሳሽነታቸው ተመጣጣኝ እንደነበሩ አመልክቷል።

ሰንጠረዥ 2. የድህረትምህርት ቃላትን የመማር ተነሳሽነት የጽሁፍ መጠይቅ አማካይ ውጤቶች ንጽጽር በነጻ ናሙና ቲ-ቴስት

ቡድን	ናሙና	አማካይ ውጤት	መደበኛ ልዩይት	የቲ-ዋጋ	የነጻነት ደረጃ	ጉልህነት ደረጃ
የሙከራ	42	122.95	7.558	30.474	82	.000
የቁጥጥር	42	67.81	8.967			

* $p < 0.05$

በሰንጠረዥ 2 እንደተመለከተው የሙከራ ቡድኑ አማካይ ውጤት ከቁጥጥር ቡድኑ አማካይ ውጤት በ55.14 ይበልጣል። ይህ በሁለቱ ቡድኖች አማካይ ውጤቶች መካከል የታየው ልዩነት በስታቲስቲክስ ጉልህ መሆኑን ወይም አለመሆኑን ለማወቅም መረጃዎቹ በነጻ ናሙና ቲ-ቴስት ተፈትሸዋል። የተገኘው ውጤትም $t(82) = 30.474$, $P = .000$ የሙከራ ቡድኑ ከቁጥጥር ቡድኑ በልጦ ጉልህ የስታቲስቲክስ ቃላት የመማር ተነሳሽነት እንዳለው (የሙከራ ቡድኑ በልጦ) አሳይቷል። በትግበራው ወቅት የሙከራ ቡድን ተሳታፊዎች የቃላት እውቀትን በአፍልቆት መር አቀራረብ መማራቸው በቃላት የመማር ተነሳሽነታቸው ላይ ያሳደረው የተጽእኖ መጠን (effect size) ምን ያህል እንደሆነም በኮህን ዲ (Cohen's d) ተፈትሏል፤ ውጤቱም $d = 6.650$ (ከፍተኛ) ሆኗል።

በትንተናው መሰረትም “አፍልቆት መር አቀራረብ አማርኛን እንደሁለተኛ ቋንቋ የሚማሩ የሰባተኛ ክፍል ተማሪዎች ቃላትን ሲማሩ ቃላትን የመማር ተነሳሽነታቸውን ለማሻሻል አስተዋጽኦ አለውን?” የሚለው ጥያቄ አዎንታዊ መልስ አግኝቷል። እንዲሁም አፍልቆት መር አቀራረብ አማርኛን እንደሁለተኛ ቋንቋ የሚማሩ የሰባተኛ ክፍል ተማሪዎች ቃላትን ሲማሩ ቃላትን የመማር ተነሳሽነታቸውን ለማሻሻል አስተዋጽኦ የለውም፤ የሚለው መላምት ውድቅ ሆኗል። በመሆኑም ይህ ውጤት አፍልቆት መር አቀራረብ አማርኛን እንደሁለተኛ ቋንቋ የሚማሩ የሰባተኛ ክፍል ተማሪዎችን የቃላት መማር ተነሳሽነትን ለማሳደግ ከተለመደው የቃላት ማስተማርያ አቀራረብ የበለጠ አስተዋጽኦ እንዳለው ያመለክታል።

3.2. የጥናቱ ማብራሪያ

የዚህ ጥናት ውጤት ሊና ሊ (2020) አፍልቆት መር አቀራረብ የታዳጊ የሁለተኛ ቋንቋ ተማሪዎችን የቋንቋ ይዘቶችን የመማር ተነሳሽነትን ለማሳደግ ጉልህ አስተዋጽኦ እንደሌለው ካመለከቱት ውጤት ጋር ተለያይቷል። የመለያየቱ ምክንያት ሊሆን የሚችለው በሊና ሊ (2020) ጥናት ቃላትን የመማር ተነሳሽነት ከሌሎች ይዘቶች የመማር ተነሳሽነት ጋር በመካተቱ ነገር ግን በዚህ ጥናት ለብቻው ትኩረት ተሰጥቶት መታየቱ ነው። በሌላ በኩል የዘንግ (2017)) አፍልቆት መር አቀራረብ የሁለተኛ ቋንቋ ተማሪዎችን የቋንቋ ይዘቶችን የመማር ተነሳሽነትን በጉልህ እንዳሳደገ ካመለከቱት ውጤት ጋር ተመሳስሏል። ከዚህ አኳያ አፍልቆት መር አቀራረብ አማርኛን እንደሁለተኛ ቋንቋ የሚማሩ የሰባተኛ ክፍል ተማሪዎችን ቃላትን የመማር ተነሳሽነትን ለማሳደግ አዎንታዊ ውጤት አለው ማለት ነው።

5. ማጠቃለያ፣ መደምደሚያና የመፍትሔ ሃሳቦች

የዚህ ጥናት ዋና አላማ አፍልቆት መር አቀራረብ አማርኛን እንደሁለተኛ ቋንቋ የሚማሩ የሰባተኛ ክፍል ተማሪዎችን ቃላትን የመማር ተነሳሽነትን ለማሻሻል ያለውን አስተዋጽኦ መፈተሽ ነበር። ይህን አላማ ለማሳካትም የአምቦ ሰደን ሊባን የመጀመሪያ ደረጃ ትምህርት ቤት በአመቺ ናሙና ተመርጧል። በትምህርት ቤቱ ከሚገኙ አምስት ምድብ የሰባተኛ ክፍል ተማሪዎች የሁለት ምድብ ተማሪዎች በቀላል የእጣ ናሙና ተመርጠዋል። መረጃዎችም በቃላት የመማር ተነሳሽነት የጽሁፍ መጠይቅ በቅድመትምህርትና በድህረትምህርት ተሰብስበዋል። የተሰበሰቡት መረጃዎችም በየአይነታቸው ከተደራጁ በኋላ በገላጭና በድምዳሜያዊ ስታቲስቲክስ (ነጻ ናሙናዎች ቲ ቴስት) በመጠቀም ተተንትነዋል።

በውጤት ትንተናው መሰረትም የሙከራው ቡድን ድህረትምህርት ቃላትን የመማር ተነሳሽነትን አማካይ ውጤት ከቁጥጥር ቡድን አማካይ ውጤት በልጦ ጉልህ ልዩነት ($t(82) = 30.474, P=.000$) አሳይቷል። ይህ ውጤት የሚያመለክተው አፍልቆት መር አቀራረብ አማርኛን እንደሁለተኛ ቋንቋ የሚማሩ የሰባተኛ ክፍል ተማሪዎችን ቃላትን የመማር ተነሳሽነትን ለማሻሻል ከተለመደው የቃላት ማስተማር አቀራረብ የበለጠ አስተዋጽኦ እንዳለው ነው። በጥናቱ ውጤትና የውጤት ትንተና መሰረት አፍልቆት መር አቀራረብ የተማሪዎችን ቃላትን የመማር ተነሳሽነት ለማሳደግ ከተለመደው የቃላት ማስተማር ዘዴ የበለጠ አስተዋጽኦ አለው ከሚል መደምደሚያ ላይ ተደርሷል። ይህን መደምደሚያ መሰረት በማድረግም ለአማርኛ ቋንቋ መምህራንና ተማሪዎች የአፍልቆት መር አቀራረብ አተገባበር በተመለከተ ስልጠና መስጠትና አቀራረቡን በስፋትና በአግባቡ መተግበር አስፈላጊ ነው። ለወደፊቱም አፍልቆት መር አቀራረብ፣ በተለያዩ የክፍል ደረጃ ያሉ አፍረትና ኢ-አፍረት የአማርኛ ቋንቋ ተማሪዎችን የክሂሎችን የመማር ተነሳሽነት ለማሳደግ ያለው አስተዋጽኦ በጥናት ሊፈተሽ ይገባል።

ዋቢዎች

- ኦሮሚያ ትምህርት ቢሮ (2014)። አማርኛ እንደሁለተኛ ቋንቋ ሰባተኛ ክፍል፤ የመምህር መምሪያ። አዲስ አበባ።
- ኦሮሚያ ትምህርት ቢሮ (2014)። አማርኛ እንደሁለተኛ ቋንቋ ሰባተኛ ክፍል፤ የተማሪ መጽሃፍ። አዲስ አበባ።
- Barcroft, J. (2004). Second language vocabulary acquisition: A lexical input approach. *Foreign Language Annals*, 37(2), 200–208.
- Carter, R., & Nunan, D. (Eds.). (2001). *The Cambridge guide to teaching English to speakers of other languages*. Cambridge University Press.
- De la Fuente, M. J. (2002). Negotiation and oral acquisition of L2 vocabulary: The role of input and output in the receptive and productive acquisition of words. *Studies in Second Language Acquisition*, 24(1), 81–112. <https://doi.org/10.1017/S0272263102001043>
- DeCarrico, J. S. (2001). Vocabulary learning and teaching. In M. Celce-Murcia (Ed.), *Teaching English as a second or foreign language* (3rd ed., pp. 285–299). Heinle & Heinle.
- Graves, M. F. (2006). *The vocabulary book: Learning and instruction*. International Reading Association.
- Gu, Y. (2003). Vocabulary learning in a second language: Person, task, context and strategies. *TESL-EJ*, 7(2), 1–25.
- Hunt, A., & Beglar, D. (2002). Current research and practice in teaching vocabulary. In J. C. Richards & W. A. Renandya (Eds.), *Methodology in language teaching: An anthology of current practice* (pp. 258–266). Cambridge University Press.
- Kelly, P. (1992). Does the ear assist the eye in the long-term retention of lexis? *International Review of Applied Linguistics in Language Teaching*, 30(2), 137–145.
- Krashen, S. D. (1982). *Principles and practice in second language acquisition*. Pergamon Press.

- Lehr, F., Osborn, J., & Hiebert, E. H. (2004). *Focus on vocabulary*. Pacific Resources for Education and Learning.
- Li, F., & Li, X. (2020). On the practice of college English reading and writing course from the perspective of POA theory. *Open Journal of Modern Linguistics*, 10(5), 560–568. <https://doi.org/10.4236/ojml.2020.105034>
- Li, J., & Shi, C. (2016). The research and practice of production-oriented approach in vocabulary teaching: A case study of quantifiers in Chinese and French. *Journal of Heihe University*, (5), 168–170.
- Li, S. (2018). An analysis on spoken English at university level based on production-oriented approach. *Creative Education*, 9(2), 333–340. <https://doi.org/10.4236/ce.2018.92024>
- Maren, S. (2012). Reinvestigating the noticing function of output. *Language Learning*, 62(2), 506–540.
- Muijs, D. (2004). *Doing quantitative research in education*. Sage Publications.
- Nation, I. S. P. (2013). *Learning vocabulary in another language* (2nd ed.). Cambridge University Press.
- Richards, J. C., & Renandya, W. A. (Eds.). (2002). *Methodology in language teaching: An anthology of current practice*. Cambridge University Press.
- Seal, B. D. (1991). Vocabulary learning and teaching. In M. Celce-Murcia (Ed.), *Teaching English as a second or foreign language* (pp. 296–311). Heinle & Heinle.
- Swain, M. (1985). Communicative competence: Some roles of comprehensible input and comprehensible output in its development. In S. M. Gass & C. G. Madden (Eds.), *Input in second language acquisition* (pp. 235–253). Newbury House.
- Takefuta, J., & Takefuta, Y. (1996). *Development of courseware for teaching vocabulary to Japanese students of English* (Unpublished master's thesis). Chiba University.
- Tseng, W.-T., & Schmitt, N. (2008). Toward a model of motivated vocabulary learning: A structural equation modeling approach. *Language Learning*, 58(2), 357–400. <https://doi.org/10.1111/j.1467-9922.2008.00444.x>
- Wen, Q. (2008). The output-driven hypothesis and reform of English-skill courses for English majors. *Foreign Language World*, (2), 2–9.
- Wen, Q. (2014, October 23–26). *Production-oriented approach to teaching Chinese adult learners* [Keynote speech]. 7th International Conference on English Language Teaching in China, Nanjing, China.
- Wen, Q. (2015). Developing a theoretical system of the production-oriented approach in language teaching. *Foreign Language Teaching and Research*, 47(4), 547–558.
- Wen, Q. (2018). Production-oriented approach in teaching Chinese as a second language. *Chinese Teaching in the World*, 32(3), 387–400.
- Zeng, R., & Li, Q. (2019). The application and evaluation of the production-oriented approach in college teaching. *Journal of Physics: Conference Series*, 1423, Article 012097. <https://doi.org/10.1088/1742-6596/1423/1/012097>
- Zhang, L. L. (2017). An experimental study on the effectiveness of the production-oriented approach. *Modern Foreign Languages*, 40(3), 369–376.